

juli-december
Nr 2, 2017

Glöm inte att alltid...
-ha kläder efter väder!
-ta med en god matsäck!
-ta reda på mer info
hos arrangören.

**Små under,
stora upplevelser,
närmare än du tror!**

Foto: Åsa Wistrand

Naturguiderna på uteteket.se

Hopajola samordnar ett 60-tal naturguider med olika kompetenser. Vill du ha en guidning i länet skräddarsyr vi gärna ett uppdrag efter dina behov och önskemål. Kanske vill du ha eld, mat, övernattnings eller transport förutom själva guidningen. Vi samarbetar med flera naturupplevelseföretag. Vi har dessutom guider som talar olika språk. Vad sägs om en kick off med kollegorna eller en utflykt med vännerna.

Naturguiderna hittar ni på uteteket.se en webbsida för att ägodela. Här delar vi naturupplevelser, naturpedagogiskt material och friluftslivsprylar. Titta gärna in på sidan och inspireras till att lättare hitta ut i länets natur.

Naturguidning på andra språk

I höst drar vi igång en utbildningssatsning för naturguidning och integration i länet. Till det projektet söker vi ideella som vill vara vägvisare in i länets natur, som kan bli "naturfadder" till de nya guiderna. Vi söker

också nysvenskar som vill guida sina landsmän in i den svenska naturen, berätta om allemansrätten och bli en av våra naturguider på andra språk. Är du intresserad av att vara med i projektet för att värna om den svenska naturen och koppla ihop det med och integration. Hör av dig till Hopajola.

Guideutbildning 15-17 sept

Vill du också bli en av våra naturguider. I höst erbjuder vi "grunden" för alla som vill ta steget till naturvägledare. Läs mer på hopajola.se.

Månadens reservat

Tillsammans med Länsstyrelsen och föreningslivet arrangerar Hopajola månadens reservat. Vi vill visa ett smultronställe och samtidigt förmedla kunskap om naturen. Månadens reservat markeras med ram och reservatssymbolen i programmet.

Den ljuvliga sommaren

Naturskyddsföreningen Nora, 29 juni-10 aug.
Aktiviteter på Alntorps ö varje torsdag 13.00-16.00.

1 juli, Trädgårdsmarknad vid Göthlinska gården, kl. 10-14.

Naturskyddsföreningen i Nora finns på plats och berättar om permakultur, perenna, åtliga växter/grönsaker samt Gyttorpsskolans skogsträdgård. Arr. Naturskyddsföreningen i Nora.

2 juli, Vandring över Skagerhultsmossen kl 10.00.

Samling med gudstjänst vid Skagerhults gamla kyrka. Sedan vandrar vi Prästastigen över mossen. Medtag fika. Buss hämtar för återfärd. Lars Göran Edberger 0585-44449. Arr. Naturskyddsföreningen i Västernärke.

3 juli, Cykeltur i östra Örebro och byvandring i Näsby. Kl 17.00

Samling vid Hamnplan. Arr. Cykelfrämjandet.

5 juli, Fjärilar i Axsjöfallet - Björn Nordzells fjärlsträdgård, kl. 10.00

Vi besöker Björn Nordzells torp vid Axsjöfallet. Se Närkes Insektsförenings hemsida innan i händelse av dåligt väder. Då kan aktiviteten flyttas. Anmäl till Björn 0708-835974. Arr. Närkes insektsförening.

17 juli, Dagstur Hemfjärden Runt på cykel, kl. 10.00.

Start från Slussen (USÖ-sidan) Ca 40 km. Arr. Cykelfrämjandet.

24 juli, Blåbärstur till Blänkabacken. kl 15.00

Start från Ronnie Peterson statyn. Ca 11 km. Arr. Cykelfrämjandet.

22 eller 23 juli, Mosaiksländor i Kvismaren.

Vi besöker Kvismaren och lär oss sensommarens arter med fokus på de stora mosaiksländorna. Se <http://narkesinsektsklubb.wixsite.com/start> några dagar innan för exakt dag och tid. Hävar finns att låna på plats. Ledare: Per Karlsson Linderum. Arr. Närkes insektsförening, Hopajola, Länsstyrelsen.

28 juli, Slätter i Ekenäs, kl. 9.00.

Föreningen bjuder på silllunch. Lämpliga kläder, gummistövlar/grova skor. Anmäl till Åke 019-578 962. Arr. Naturskyddsföreningen Kumla.

3 aug, Gyttorps ätbara skolträdgård, kl. 17.00.

Vi har även påbörjat arbetet med en skogsträdgård. Samling vid pil-labyrinten. Arr. Naturskyddsföreningen, Gyttorpsskolan och Studieförbundet.

Lär dig mer om skog

Under sommaren och hösten arrangeras ett antal inventeringar och kurser för att rädda de sista naturskogarna. Följ gärna med på våra aktiviteter. Läs mer på <https://orebrolan.naturskyddsforeningen.se/skogsnatverket-i-orebro-lan/>

Info: David Tverling 070-5784120

3 aug, Hidinge gård - Fåglar i åkerlandskapet, 18.30

Vandring på Hidinge gårds marker i Fjugesta för att se fåglar i åkerlandskapet. Samling vid Haga centrum kl 18. Lars Johansson 070-558 99 06. Arr. NOF

5 aug, Slätter Södra Tolsboda, kl. 9.00.

Slättern vid Södra Tolsboda är en tradition och ett naturvårdsprojekt. Samåkning kl. 8.00 vid Sjöviksplan. Info: Lars 070-655 64 51. Arr. Naturskyddsföreningen Karlskoga.

11 aug, Kurs i lieslätter vid Sixtorp kl 10-16.

Knacke-lie-kurs som varvar teori och praktik. Anmälan: tomas.gustafson@lansstyrelsen.se Info Staffan 070-2677292. Arr. Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Örebro län.

12 aug, Ängsfestival i Sixtorp, kl 10-16.

Familjevänlig dag med lieslätter i naturreservatet Sixtorp. Tag gärna med egen lieutrustning.

12 aug, Sensommar i Olles Hage, 9.30.

Samling vid p-plats invid gamla bussgaraget, Askersby. Jan Gunnarsson 070-209 32 94. Arr. Östernärkes Naturvårdsförening.

12 aug, Slätter på Dansarbacken. kl. 10.00.

Medtag räfsor och/eller lie, samt kaffekorg för eget behov. Det bjuds på lättare förtäring. Arr. Ställdalens naturstudieklubb.

13 aug, Vandring i Kvismaren, kl. 7.00

Vi följer i Erik Rosenbergs fotspår i Kvismaren. Samling vid Öby kulle. Ansvarig Lars Johansson 070-558 99 06. Arr. NOF.

19 aug, Knackeliekurs i Tjälvesta äng, 9.00-16.00

Anmälan <http://www.studieframjandet.se/Kurs/askersund/Liesl%C3%A5tter-Knackelie-teknik/613914/>. Arr. Studieförbundet.

19 aug, Utflykt till Nora och Alntorpsö. kl. 9.00.

Samåkning Ahlstroms parkering, Ställdalen. Arr. Ställdalens Naturstudieklubb.

19 aug, Under ytan i Utnäset. kl. 11.00-14.00

Vi utforskar naturen under ytan i Utnäset tillsammans med en limnolog. Ta med badkläder/våtdräkt och cyklop om du har. Samling vid Igelbäckens masung. Arr. Hopajola, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen.

19-20 aug, Ängstrollsländor och sensommarens arter.

Vi lär oss sensommarens arter med fokus på ängstrollsländor. Se hemsidan några dagar innan för exakt dag och tid. Håvar finns att låna. Arr. Närkes insektsförening.

20 aug, Slätter på ängarna vid Naturens hus, kl. 10-14.

Hur skapar man en äng? Musik, visor och dans. Aktiviteter för barn! Tag gärna med egen lie. orebro.se/naturens-hus. Arr. Örebro kommun.

20 aug, Alntorps storskog, nytt reservat i Nora, kl. 9.00.

Samåkning Nora torg. Ledare: Roland Thuvander. Mera info hittar du på föreningarnas hemsidor. Arr. Naturskyddsföreningen i Nora och Nora Biologiska förening.

22 aug, Vadarspaning vid Myrömaderna, kl. 17.30.

Vi träffas vid parkeringsplatsen Munkatorp, se Örebros naturkarta, och går sedan i området och letar efter vadare. Arr. Nof tjejgruppen.

26 aug, Klappa en fågel, kl. 08-12.

Delta i ringmärkning av höstflyttande fåglar. Vid regn flyttas aktiviteten till dagen efter. Samling vid Venastugan. Arr. Örebro kommun.

26 aug, Vadarspaning i Oset, kl. 7.00

Vi kollar på vadarna som förbereder sig för flytten söderöver. Samling parkeringen vid fågeltornet Ormestagatan. Ansvarig Lars Johansson 070-558 99 06. NOF.

27 aug, Kulturvandring i Ljusnarsbergs omgivning, kl. 14.00

Guide Håkan Mossberg. Medtag fika. Samling på Ahlstroms parkering, Ställdalen. Arr. Ställdalens Naturstudieklubb.

2 sept, Knalla gruvmuseum och Naturreservat vid Knalla.

Avresa: Konsum Hallsberg kl. 9.00, Kumla kyrkas p-plats 8.45. Ingela 070-276 41 03. Arr. Naturskyddsföreningen Hallsberg, Kumla.

2 sept, Familjedag vid klubbstugan i Stora kumlan.

Samling kl. 14.00. Arr. Ställdalens Naturstudieklubb.

2 sept, Cykeltur till Tysslingen, kl. 9.00.

Samling Risbergsska gymnasium för cykling till Södra tornet vid Tysslingen. Åsa 073-322031. Arr. NOF tjejgruppen.

4 sept, Tranorna i Kvismaren på cykel, kl. 16.00.

Start från Ronnie Peterson statyn. Arr. Cykelförbundet.

Kajak på Vättern

10 aug, Bad och bus - träna kamraträddning fortsättning.

19-20 aug, Kajakläger i Norra Vätterns skärgård.

16 sept, Spana vrak från kajak.

Arr. Friluftsförbundet Örebro. Anmälan krävs www.friluftsförbundet.se/ lat-aventyret-borja/hitta-aventyr/

Tisdagspaddlingar från 8 aug och framåt, Kajaknätverk Norra Vättern på Facebook. Från Olshammar kl. 18.30. Möjlighet att hyra kajak finns.

Den vackra hösten

9 sept, Tio sjöars led, 9 km vandring i kuperad natur. kl. 9.00.

Lillsjön, Storvreten och Storsjögången är pärlor längs stigen. Samåkning Sjöviksplan kl.09.00 Svinsjöstugan kl.09.30. Christer 070-554 80 88. Arr. Naturskyddsföreningen Karlskoga.

9 sept, Svampexkursion i Noratrakten

Herbert Kaufmann leder. Samling vid Svampen, Örebro. kl. 9.00. Nora torg kl. 9.45. Arr. Nora Biologiska förening, Örebro Läns Botaniska Sällskap.

9 sept, Svamputflykt med Hans-Åke Sandberg.

Konsum Hallsberg, 9.00, Kumla kyrkas p-plats, 8.45. Arne H. 0730-42 98 65. Arr. Naturskyddsföreningen Kumla, Hallsberg.

10 sept, Räva-Hänget + Kulturarvsdagen, 8.00-12.00

Familjeaktivitet med ringmärkning och kulturarvsguidningar i omgivningarna! Lars Johansson 070-558 99 06. Arr. NOF

10 sept, Skogsvandring vid Grytatorpet, kl. 10.00.

Tryggebodavägen från Mullhyttan förbi Sixtorp, förbi Tryggeboda fortsätt rakt fram. Ta med svampkorg och matsäck. Ulla 0585-45025. Arr. Naturskyddsföreningen Västernärke.

11 sept, Grillning vid badplatsen i Snavlunda, Karlslund.

Ca 10 km. Start kl 17.00 från Vasatorget. Arr. Cykelfrämjandet.

16 sept, Vibydagen, Läs mer på hemsidan.

17 sept, Tranor och gäss i Kvismaren Öby kulle kl. 17.00.

Samåkning 16.00 Nora torg. Arr. Naturskyddsföreningen i Nora och Nora Biologiska förening.

17 sept, äppelfestival på Alntorps ö i Nora, kl. 11.00-15.00

Arr. Nora kommun och Naturskyddsföreningen Nora.

21 sep, Transpaning i Skagershultstornet, kl. 17.30-20.30.

Info: David 070 57 84 120. Arr. Naturskyddsföreningen Laxå.

24 sept, Äppelfestival, kl. 11.00-16.00.

Sortbestämning, trädbeskrning, trädgårdsrådgivning. Arr. Örebro kommun, Vattenparken Café, Alnängarnas koloniförening.

24 sept, Tranor i Kvismaren, kl. 17.00

Spaning på tranor och gäss i Kvismaren. Samling vid Öby kulle. Ansvarig Lars Johansson 070-558 99 06. NOF

26 sept- Tranor och gäss i Kvismaren, kl 17.30.

Samling Näsbytorpet, Ormestav. Arr. NOF Tjejgruppen.

30 sept, Höstslätter vid Ekenäs, kl. 9.00.

Samling vid Ekenäs. Ta med arbetskläder och fika. Arr. Naturskyddsföreningen Kumla.

30 sept, Fågelsträck över Ässön, 7.00

I samband med EuroBirdWatch gör vi en exkursion till Ässön. Samling vid bron över till södra Ässundet. Ansvarig Lars 070-558 99 06. Arr. NOF

1 okt, Fjärhanabergen i Fasaskogen, 9.30.

En 6 km lång vandring med natur och kulturhistoria. Arr. Naturskyddsföreningen Karlskoga.

3 okt, Skagershultamossen, kl. 17.00

Samling kl 17.00 vid Olstorp. Arr. NOF

15 okt, Vandring Kråksjöasens naturreservat, kl. 10.00-14.00.

Info: David Tverling 070 57 84 120. Arr. Naturskyddsföreningen Laxå.

12 nov, Barnens favorit – Liv i löv, kl. 11-14.

Vi letar i löven vid Naturens Hus och undersöker fynden i mikroskop inne på naturskolan. Arr. Örebro kommun.

19 nov, Vandring runt sjön Gryten i Vargavidderna, kl. 10.00-14.00.

Info: David Tverling 070 57 84 120. Arr. Naturskyddsföreningen Laxå.

10 dec, Glöggmys i Erik Rosenbergsstugan, 9.00.

Denna dag skådar vi i Oset. NOF Tjejgruppen.

Foto: Åsa Wistrand

30 sept, Drakbygge och rovfåglar i Tysslingen, 11.00-14.00.

Gratis buss avgår från Hamnplan i Örebro, men måste förbokas hos natur@hopajola.se, 072-546 01 05. Arr. Hopajola, Naturskyddsföreningen, Länsstyrelsen.

7 okt, Svamp, inte bara mat... i Skåle kl. 11-14. Svamp- och växtfärgning, hur går det till? Vilka svampar kan man använda? Vilka får man plocka och var får man plocka? Samling vid reservatets parkering nära Sandviken. Arr. Hopajola, Länsstyrelsen.

4 Nov, Ljusvandring i Ljuskärnsskogen, 15.00-18.00. Med lyktor och ljus vandrar vi runt Ljuskärnsskogen i Ljusnarsberg. För samåkning från olika delar av länet anmäl till natur@hopajola.se. Samling vid reservatets parkering. Arr. Hopajola, Länsstyrelsen och Naturskyddsföreningen.

13 dec, Lucia i något reservat i länet. Den skolklass som vinner tävlingen "vårt naturreservat" får 5000 kr till klasskassan och äran att arrangera luciatåget i ett reservat. www.hopajola.se. Arr. Länsstyrelsen, Hopajola och Naturskyddsföreningen.

På andra språk

23 aug, Barnvagnsguidning i Varbergaskogen, kl 13.00-15.30. För alla med små barn som åker vagn. På flera språk. Samling vid Varberga Torg. Arr. Örebro kommun.

Fyra tillfällen för dig som vill bli språkvän i naturen.

Vi möts i naturen över språk- och kulturgränser och lär av varandra. Olika platser i Sydärkes natur.

29 aug, Lekeberg, 30 aug, Hallsberg/Kumla, 5 sept, Laxå
6 sept. Askersund, kl. 18.00-20.00.

Mer info orebrolan.naturskyddsforeningen.se

Arr. Naturskyddsföreningen, Hopajola, Sydärkes folkhälso-
team, LONA projekt.

9 sept, Kulturarvsdagen i Pershyttan, 10.00-14.00.

Natur, kultur och integration. Guidning på flera olika språk.
Gratis buss från Örebro och Nora. Anmälan krävs natur@hopajola.se 072-546 01 05. Arr. Länsstyrelsen,
Hopajola, Naturskyddsföreningen, Stiftelsen NJOV.

13 Sept, Barnvagnsguidning i Oset-Rynningeviken,

kl. 13.00-15.30. En promenad i höstens färger för alla med
små barn som åker vagn. På flera språk. Samling vid Natu-
rens hus. Arr. Örebro kommun.

30 sept, Drakbygge och rovfåglar i Tysslingen, 11.00-

14.00. Gratis buss avgår från Hamnplan i Örebro, men
måste förbokas hos natur@hopajola.se, 072-546 01 05.
Arr. Hopajola, Naturskyddsföreningen, Länsstyrelsen.

14 okt, Allemansrätten på olika språk i Varbergaskogen,

kl. 13.00-16.00. Upptäck och upplev naturen i din närhet!
Samling vid Varberga Torg. Arr. Örebro kommun.

6 nov, Spännande fågelmat i Öknaskogen, kl. 13.00-15.30.

Guidning på flera språk. Samling vid Vivalla centrum.
Arr. Örebro kommun.

Tillgänglighet

20 aug, Tiveden och Tivedstorp, kl. 11.30.

Besök i Tivedens nationalpark med den nya entrén.
Medtag eget fika till eftermiddagen. Samling i Tived-
storp. Anmälan Rikard 070-752 7479. Arr. Neuroför-
bundet, Hopajola, Vilt- och Naturvårdskommittén.

**9 sep, Guidning för synskadade i Oset-Rynningevi-
ken kl. 10-12.** Områdets förvandling från stadens bak-
sida till dagens naturlandskap. Guidningen är särskilt
utformad för synskadade. Arr. Örebro kommun och
Synskadades Riksförbund Örebro län.

Barn, unga och familj

Här finns specifika barn- och ungdomsgrupper i naturen. Övriga familje-
aktiviteter finns i andra delar av programmet. Barn är självklart välkomna
på de allmänna aktiviteterna.

Friluftsförbundets barn & ungdomsgrupper

Friluftsförbundet har aktiviteter för barn och ungdomar i alla
åldrar. Öppna skogsgläntan, skogsknopp, skogsknytte, skogsmulle,
strövare, friluftssare och äventyrliga familjer. Kolla in hemsidan i ditt
område för mer info.

Naturskyddsföreningen familjeverksamhet

Natursnokarna är Naturskyddsföreningens familjeverksamhet.
Här upptäcker vuxna och barn naturen tillsammans.

Natursnokarna i Askersund

Info på facebook och hemsidan. Ellen , Emma 076-801 46 62

Natursnokarna i Karlskoga

Info på hemsidan och på facebook. Matilda 073-765 52 82, Eleonore
072-164 22 15

Natursnokarna i Örebro

Maila ditt intresse natursnokarna.orebro@gmail.com

Natursnokarna Västernärke

vasternarke.naturskyddsforeningen.se

Naturskyddsföreningen Nora, 29 juni-10 aug.

Familjeaktiviteter på Alntorps ö varje torsdag 13.00-16.00

Ute tillsammans - för dig från 12-17 år

Du har nu den fantastiska chansen att få komma ut i naturen, träffa
nya kompisar och lära dig om djur, fåglar, insekter och växter! Du
kommer att få uppleva mycket spännande saker. Info, 072-546 01 06,
orebrolan.naturskyddsforeningen.se.

FÄLTBIOLOGERNA

-ute i naturen, inne i miljödebatten

Sveriges största ideella förening för natur- och miljöintresserade unga och är
Naturskyddsföreningens fristående ungdomsförbund. Vill du hitta fältbiolo-
ger när dig? Vi kan hjälpa dig att hitta rätt 070-546 01 05. En klubb startas
där det finns engagemang.

TELEFON: 072-546 01 05
E-POST: natur@hopajola.se
HEMSIDA: www.hopajola.se
FACEBOOK: Hopajola
ADRESS: Slottsgatan 13 A
703 61 Örebro

HOPAJOLA
ORG NR: 875002-5994
PG: 90 11 02-4
SWISH: 123 90 11 02 4
**90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL**

B

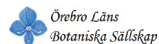
Studiefrämjandet

Ett av Sveriges största studieförbund med profilområdena natur, djur, miljö och kultur. Är partipolitiskt, religiöst och fackligt obundet. De flesta aktiviteter i detta program görs i vårt samarbete. www.studieframjandet.se

Naturskyddsföreningen Örebro län

I Örebro län finns det 11 aktiva kretsar och ett länsförbund. Vi arbetar med natur- och miljöfrågor. 072-546 01 06 orebrolan.naturskyddsforeningen.se
Här hittar man lätt in till kretsarnas egna hemsidor.

Örebro Läns Botaniska Sällskap (ÖLBS)

Utforskar länets flora och verkar för skydd av växter och växtplatser, ordnar utfärder till växter och svampar. Daniel Gustafson 073-7141606 www.olbs.se

Närkes Ornitologiska Föreningen (NOF)

Förening för den fågelintresserade <http://birdlife.se/nofnet>
Ulf Jorner ordf. 070-661 66 55
Tjejgruppen: Ami 070-9447300, Åsa 073-3322031

Hällefors ornitologiska förening

Gunde Persson ordf. 070-642 84 91
<http://www.halleforsornitologiskaforening.se/>

Frövi Fågelklubb

Klubblokalen Museet, Frövifors
<http://birds.nu/ffk.htm>
Anders Hjerling ordf. 072-305 86 90

Närkes insektsförening

Pierre Blanksvärd, tel: 0703753823
pierre_blanksvard@hotmail.com

Svenska Turistföreningen

Främjar svensk turism och kunskap om vår natur och kultur. www.svenskaturistforeningen.se
Karlskoga-Degerfors, Jan-Ove Beckman 0586-50911 Örebro Håkan Moureau, 0707-252622, Bergslagen Carl-Johan Råberg, 070-3747597

Friluftsförbundet

Föreningen har en bred verksamhet inom friluftsliv, för stora som små. www.friluftsframjandet.se. Lokalavdelningar finns i Kumla, Hällefors, Örebro, Lindsberg, Karlskoga

Svansjön Tysslingen

Guidningar, café, naturinfo, galleri, bildskådespel, utbildning. www.tysslingen.nu

Östernärkes naturvårdsförening (ÖNF)

<https://www.facebook.com/onfnatur>
Jan Gunnarsson telefon 019-45 03 64

NORA BIOLOGISKA FÖRENING

Ställdalens naturstudieklubb

<http://www.stalldalensnaturstudieklubb.com>
Thyra Lundell 0580-20166

Nora Biologiska förening

<http://www.norabf.se/>
Ordf. Peter Bernövall, peterbernovall@gmail.com
0587-13603, 070-2123658

Cykelfrämjandet

Ordf. Kerstin 070-5489316,
huggult@telia.com

Länsstyrelsen Örebro län

I Örebro län arbetar vi med naturvård för att uppnå de av regeringen uppställda miljömålen och de regionala miljömålen för länet. Vi samarbetar omkring detta med andra lokala och regionala myndigheter och organisationer. Att visa länets natur är en viktig del i vårt arbete. www.lansstyrelsen.se/orebro/